

Wyrok z dnia 23 września 1999 r.

II UKN 130/99

Związek zdarzenia z pracą (art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 12 czerwca 1975 r. o świadczeniach z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, jednolity tekst: Dz.U. z 1983 r. Nr 30, poz. 144 ze zm.) zostaje zerwany wówczas, gdy pracownik bez prawnego usprawiedliwienia nie wykonuje pracy. Nie dotyczy to jednak krótkotrwałych przerw pozostających w związku z wykonywanymi normalnie czynnościami.

Przewodniczący: SSN Barbara Wagner, Sędziowie SN: Jerzy Kuźniar (sprawozdawca), Zbigniew Myszka.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 23 września 1999 r. sprawy z powództwa Stanisława H. przeciwko Zakładowi Budżetowemu Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w O. o ustalenie, na skutek kasacji strony pozwanej od wyroku Sądu Wojewódzkiego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych we Wrocławiu z dnia 22 października 1998 r. [...]

o d d a l i ł kasację.

U z a s a d n i e

Wyrokiem z dnia 17 marca 1998 r. [...] Sąd Rejonowy-Sąd Pracy w Lubaniu oddalił powództwo Stanisława H. przeciwko Zakładowi Budżetowemu Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w O. o uznanie zdarzenia z dnia 11 marca 1996 r. za wypadek przy pracy, ustalając, że w dniu tym powód nie świadczył pracy, stąd też doznane przez niego złamanie nogi około godziny 7⁰⁰ na ulicy M. w O., nie pozostało w związku z pracą. Powód nie wykazał także, że wykonywał czynności w interesie pracodawcy, co wyklucza uznanie zdarzenia za wypadek przy pracy – art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 12 czerwca 1975 r. o świadczeniach z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (jednolity tekst: Dz.U. z 1983 r. Nr 30, poz. 144 ze zm.). Powyższe rozstrzygnięcie zapadło po ponownym rozpoznaniu sprawy, bowiem

pierwszy wyrok Sądu Rejonowego w tej sprawie (z dnia 19 marca 1999 r. [...]) został uchylony przez Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych we Wrocławiu (wyrok z dnia 16 października 1997 r. [...]).

Po rozpoznaniu apelacji Sąd Wojewódzki wyrokiem z dnia 22 października 1998 r. [...] zmienił zaskarżony wyrok, uznając zdarzenie za wypadek przy pracy. W ocenie Sądu Wojewódzkiego w dniu 11 marca 1996 r. powód przystąpił do wykonywania swoich czynności o godzinie 5⁰⁰ rano – był zmiataaczem ulic – odśnieżając ulicę i przystanki autobusowe, Doznany w takich okolicznościach uraz jako związany z wykonywaniem pracy, jest wypadkiem przy pracy.

Powyższy wyrok zaskarżył kasacją pozwany i zarzucając naruszenie prawa materialnego – art. 6 ustawy z dnia 12 czerwca 1975 r. – przez błędną wykładnię, oraz naruszenie przepisów postępowania – art. 382, 328 § 2, 233 § 1 KPC - wniósł o jego uchylenie i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania. W ocenie skarżącego Sąd Wojewódzki nie prowadził postępowania dowodowego, a swojej odmiennej oceny zebranego przez Sąd pierwszej instancji materiału dowodowego, nie uzasadnił w sposób należyty, w szczególności nie ustosunkował się do zeznań wszystkich świadków.

Sąd Najwyższy rozważył, co następuje:

Kasacja nie zawiera uzasadnionych podstaw. Przede wszystkim nie jest trafny podniesiony w niej zarzut naruszenia art. 382 KPC. Przepis ten wskazuje, że sąd drugiej instancji orzeka na podstawie materiału zebranego w postępowaniu w pierwszej instancji oraz w postępowaniu apelacyjnym. Nie oznacza to, że sąd drugiej instancji jest zobligowany do uzupełniania postępowania dowodowego, nie uniemożliwia on również czynienia przez sąd apelacyjny (rozpoznający apelację) odmiennych niż sąd pierwszej instancji ustaleń, także bez uzupełniania postępowania dowodowego. W uchwale składu siedmiu sędziów z dnia 23 marca 1999 r. (III CZP 59/98 OSNC 1999 z. 7-8, poz. 124) Sąd Najwyższy wskazał, że sąd drugiej instancji może zmienić ustalenia faktyczne stanowiące podstawę wydania wyroku sądu pierwszej instancji bez przeprowadzania postępowania dowodowego uzasadniającego odmienne ustalenia, poza szczególnymi okolicznościami.

Odnosząc to do okoliczności sprawy, należy zauważyć, że Sąd Wojewódzki nie dopatrzył się sprzeczności w zeznaniach powoda oraz świadka Stefana K. w

istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy fragmentach, w tym dotyczących rozpoczęcia pracy i okoliczności, w jakich doszło do przerwania pracy przez powoda wobec potrzeby powrotu po klucze do targowiska. Trafnie też Sąd Wojewódzki stwierdził, że odstąpienie od odśnieżania i udanie się po klucze do targowiska nie oznacza zerwania więzi z pracą. Skoro powód był zobowiązany do otwarcia targowiska o godzinie 7⁰⁰, to udając się po zapomniane klucze od targowiska działał w ramach wykonywanych czynności, nie zerwał więc związku z pracą. Nie można też skutecznie stawiać zarzutu naruszenia przez Sąd Wojewódzki art. 328 § 2 KPC w związku z art. 391 KPC. Sporządzając uzasadnienie swego rozstrzygnięcia Sąd drugiej instancji wskazał jego podstawę faktyczną i prawną, a okoliczność, że szczegółowo nie odniósł się do zeznań słuchanych w postępowaniu przed Sądem pierwszej instancji świadków, którzy samego zdarzenia nie widzieli, mimo iż może świadczyć o pewnym naruszeniu zasad sporządzania uzasadnień, nie może być uznana za uchybienie mogące mieć istotny wpływ na wynik sprawy.

Przy ustaleniu, iż powód nie zerwał związku z pracą, nie jest także uzasadniony zarzut naruszenia prawa materialnego – art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 12 czerwca 1975 r. – poprzez jego błędną wykładnię. W sprawie nie budzi wątpliwości ani nagłość zdarzenia, ani jego zewnętrzna przyczyna, trafnie także Sąd Wojewódzki przyjął, że w dniu zdarzenia (11 marca 1996 r. około godziny 5⁰⁰) powód wraz ze świadkiem S.K. przystąpił do pracy przy odśnieżaniu ulicy i przystanków. Udając się do domu po zapomniane klucze od bramy targowiska, powód nie zerwał związku z wykonywaną pracą. Związek z pracą zostaje zerwany wówczas, gdy pracownik bez prawnego usprawiedliwienia nie wykonuje pracy, nie dotyczy to jednak krótkotrwałych przerw pozostających w związku z wykonywanymi normalnie czynnościami. Jedynie w sytuacji gdy wypadek nastąpi w czasie, kiedy poszkodowany w okresie przeznaczonym na pracę, zachowuje się w sposób nie tylko nie wynikający z zakresu czynności, ale wręcz z nimi sprzeczny, można mówić o zerwaniu związku z pracą. Przerwa w pracy spowodowana udaniem się po zapomniane klucze, jako usprawiedliwiona doraźnymi potrzebami, nie może być traktowana jako zerwanie związku z pracą, powodujące uchylenie ochrony przewidzianej w art. 6 ust. 1 ustawy wypadkowej.

W sytuacji więc gdy podniesione w kasacji zarzuty okazały się nieuzasadnione należało orzec jak w sentencji po myśli art. 393¹² KPC.

=====